

Αυτόν τον πρώτο Μακαρισμό της επί του Όρους ομιλίας του Κυρίου μας “Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι ότι αυτών εστιν η βασιλεία των ουρανών” μπορούμε να τον αποδώσουμε πλήρως στην ευλογημένη δούλη του Θεού Ξένη, την δια Χριστόν σαλή. Ανήκε σ’ αυτούς που είναι “πτωχοί τω πνεύματι” και τα σαράντα πέντε χρόνια της ασκητικής της ζωής δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια απόκτηση του Αγίου Πνεύματος και μία καθίδρυση της Βασιλείας των ουρανών στην καρδιά της.

“Εις το όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος”. Εδώ αναπαύεται το σώμα της δούλης του Θεού, Ξένης Γκριγκόριεβνα, συζύγου του αυτοκρατορικού πρωτοψάλτου, συνταγματάρχου Ανδρέα Φεοντόροβιτς Πετρώφ. Χήρα σε ηλικία 26 ετών, μία προσκυνήτρια για 45 χρόνια, έζησε 71 χρόνια. Ήταν γνωστή με το όνομα Ανδρέα Φεοντόροβιτς”.

Αυτά γράφονται στο λακωνικό επιτύμβιο πάνω στον τάφο της μακαρίας Ξένης, γραμμένα από ένα άγνωστο πρόσωπο. Καμμία λαϊκή διήγηση, καμμία ανάμνηση ανθρώπων, ούτε γραπτές πηγές δεν μας προμηθεύουν πληροφορίες σχετικά με τους γονείς της, την ανατροφή της, την παιδεία της ή άλλη κοινωνική δραστηριότητα. Όμως μπορούμε να υποθέσουμε ότι η Ξένη Γκριγκόριεβνα δεν ήταν από χαμηλή οικογένεια. Ο σύζυγός της Ανδρέας Φεοντόροβιτς είχε τον βαθμό του συνταγματάρχου και ήταν πρωτοψάλτης στην βασιλική αυλή. Η θέση αυτή ήταν μια πολύ υψηλή κοινωνική θέση και έδινε δόξα και υλική απολαβή.

Ήταν νέοι. Είχαν αγάπη μεταξύ τους. Υπηρέτησαν και οι δύο στην βασιλική αυλή, έκαναν το γάμο τους, καλούσαν φιλοξενούμενους στο σπίτι τους και αυτοί οι ίδιοι πήγαιναν ως φιλοξενούμενοι σε άλλα σπίτια. Αυτά οι άνθρωποι τα ονομάζουν “καλή τύχη” και φαινόταν ότι τίποτε στο ανδρόγυνο αυτό, τον Ανδρέα και την Ξένη, δεν θα έδινε τέλος σ’ αυτή τους τη χαρά. Αλλά ξαφνικά ένα φοβερό χτύπημα, σαν κεραυνός εν αιθρία, ο αναπάντεχος θάνατος του αγαπημένου συζύγου, κεραυνοβόλησε την Ξένη Γκριγκόριεβνα. Τόσο πολύ καταβλήθηκε αυτή από θλίψη για τον θάνατο του συζύγου της, ώστε στους πολλούς φαινόταν ότι έχασε τα λογικά της. Έτσι νόμισαν οι συγγενείς της, οι φίλοι της και οι γνωστοί της.

Πραγματικά η συμπεριφορά της Ξένης μετά το θάνατο του συζύγου της ήταν πολύ περίεργη. Κατά πρώτον άρχισε να βεβαιώνει όλους όσους την περιτριγυρίζαν ότι ο σύζυγός της δεν πέθανε, αλλά ότι πέθανε αυτή. Φόρεσε τα ρούχα του νεκρού συζύγου της και άρχισε να ονομάζει τον εαυτό της Ανδρέα Φεοντόροβιτς. Οι συγγενείς της την θεώρησαν περισσότερο για παράφρονα, όταν αυτή άρχισε να μοιράζει την περιουσία της στους φτωχούς και όταν έδωσε το σπίτι της στην Παρασκευή Ατόνοβα. Οι ενδιαφερόμενοι για την περιουσία της συγγενείς της στράφηκαν στις αρχές και ζήτησαν από αυτές να λάβουν μέτρα εναντίον μιας τέτοιας διάθεσης της κληρονομιάς της από αυτήν. Μετά από αυτήν την αναφορά των συγγενών οι αρχές την κάλεσαν και αφού συζήτησαν μαζί της, συμπέραναν ότι ήταν πολύ καλά στα λογικά της και είχε επομένως κάθε δικαίωμα να κάνει ό,τι ήθελε την περιουσία της.

Τί συνέβηκε πράγματι με την Ξένη Γκριγκόριεβνα; Ασφαλώς συνέβηκε μέσα της μια πλήρης πνευματική αντιστροφή, πού, κατά τα ίδια της τα λόγια, η Ξένη Γκριγκόριεβνα Πέτροβα είχε πεθάνει!...Βάζοντας τα ρούχα του συζύγου της και παίρνοντας το όνομά του ήταν, κατά τη γνώμη της, σαν να παρατεινόταν η δική του ζωή στο πρόσωπό της για να συγχωρηθούν οι αμαρτίες του με τη δική της αφιερωμένη στο Θεό ζωή. Τώρα αυτή παρουσίαζε τον εαυτό της στον κόσμο με την πιο δύσκολη υπηρεσία του Θεού ως “κατά Χριστόν τρελλή”.

Ο άγιος Ιωάννης της Κροστάνδης λέγει: “Υπάρχει μια αληθινή, πραγματική ζωή και μια φαινομενική, ψεύτικη ζωή. Το να ζης για να τρως, να πίνης, να ντύνεσαι, για να απολαμβάνης και να γίνεσαι πλούσιος, το να ζης γενικά για εγκόσμιες χαρές και φροντίδες, αυτό είναι μια φαντασία. Το να ζης όμως για να ευχαριστήσεις τον Θεό και τους άλλους, για να προσεύχεσαι και να εργάζεσαι με κάθε τρόπο για την σωτηρία των ψυχών τους, αυτή είναι πραγματική ζωή. Ο πρώτος τρόπος ζωής είναι ακατάπαυστος πνευματικός θάνατος. Ο δεύτερος είναι ακατάπαυστη ζωή του πνεύματος.”(Άγιος Ιωάννης της Κροστάνδης, Περί της εγκοσμίου ζωής) .

Από αυτό βλέπουμε ότι το “χτύπημα” που “χτύπησε” την δούλη του Θεού Ξένη ήταν μια ώθηση από την μη πραγματική ζωή στην ζωή του Πνεύματος.

Η μακαρία Ξένη, που ήταν πλούσια πρώτα έζησε τώρα μια φτωχική, πολύ φτωχική ζωή. Δεν είχε πραγματικά που να κλίνει την κεφαλή της. Για σκέπη της είχε τον μελαγχολικό βροχερό ουρανό της αγίας Πετρούπολης, ενώ για κρεβάτι της είχε το υγρό γυμνό έδαφος. Περνούσε τις νύχτες της προσευχόμενη γονατισμένη στο γυμνό έδαφος των χωραφιών. Αυτό το μαρτυρούσαν η αστυνομία και οι κάτοικοι, που την ανακάλυψαν, γιατί είχαν την περιέργεια να μάθουν που εξαφανιζόταν τις νύχτες. Κάποτε κάποιος αστυνομικός την παρακολούθησε και την είδε να κλίνει τα γόνατά της σ’ ένα ανοιχτό χωράφι και να προσεύχεται. Άρχισε να προσεύχεται από το βράδυ

και δεν σηκώθηκε μέχρι το πρωί. Κατά τη διάρκεια των προσευχών της έκανε μετάνοιες σε όλες τις διευθύνσεις προσευχόμενη για όλους τους ορθόδοξους χριστιανούς.

Κατά την ημέρα συνήθως γύριζε γύρω στους δρόμους της αγίας Πετρούπολης. Τα κουρελιασμένα ρούχα της δύσκολα την σκέπαζαν- μια κόκκινη φούστα και μια πράσινη ζακέτα. Στα πόδια της είχε χαλασμένα παπούτσια και γύρω από το κεφάλι της είχε δεμένο ένα παλιό μαντήλι. Ακόμα και κατά τον βαρύ χειμώνα δεν φορούσε ζεστά ρούχα και παπούτσια, αν και η καλωσύνη του λαού της πρόσφερε πολλά απ' αυτά. Σε όλες τις περιόδους του έτους την έβλεπαν ντυμένη στα ίδια κουρέλια. Το κρύο στην αγία Πετρούπολη ήταν δυνατό και διαπερνούσε τα κόκκαλα. Αλλά η Χάρη του Αγίου Πνεύματος, που χύνεται με αφθονία στους αγίους του Θεού, τους έκανε να νικούν τους νόμους της φύσεως. Αυτή η Χάρη του Αγίου Πνεύματος έδινε ζεστασιά και δύναμη στη μακαρία Ξένη.

Όλοι αγαπούσαν αυτήν την ήσυχη, την ήρεμη, την ταπεινή και την ευγενική δούλη του Θεού Ξένη. Πολλοί την λυπούνταν και της έδιναν ελεημοσύνη, αλλά αυτή δεν την έπαιρνε. Εάν δεχόταν κανένα μικρό κέρμα, αμέσως το έδινε σε κάποιον φτωχό ζητιάνο.

Όταν κτιζόταν μια Εκκλησία στο νεκροταφείο Σμόλενσκ, τη νύχτα η μακαρία Ξένη έσερνε λίθους με τα αδύνατα χέρια της ως την κορυφή των τοίχων του οικοδομήματος. Με αυτό που έκανε έγραφε το όνομά της για πάντα στο βιβλίο των μνημοσύνων με την δέηση “υπέρ των μακαρίων και αιμνήστων κτητόρων του αγίου οίκου τούτου”. Οι κτίστες παραξενεύονταν βλέποντας τους λίθους στην κορυφή. “Από που βρίσκονται αυτοί οι σωροί των λίθων κάθε πρωί;” έλεγαν. Αλλά κατάλαβαν έπειτα ότι βοηθός τους ήταν η μακαρία Ξένη.

Αυτά που γράψαμε μέχρι τώρα γι' αυτούς τους κόπους και τους αγώνες της μακαρίας Ξένης τα γνωρίζουμε από το συναξάριο του λαού. Πόσα όμως άλλα άγνωστα για μας θα υπάρχουν γι' αυτή τη θαυμαστή οσία, που είναι όμως γνωστά μόνο στο Θεό;

Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός είπε: “Όστις θέλει οπίσω μου ακολουθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού και ακολουθείτω μοι” (Μάρκ.8,34). Με ταπείνωση, με υπομονή και χαρά η μακαρία Ξένη σήκωσε με προθυμία και αυταπάρνηση τον σταυρό της πνευματικής πενίας και αντί να σκέπτεται το δικό της συμφέρον έκλεισε στην καρδιά της όλους τους “γείτονές” της με τις δυστυχίες τους, τις ανάγκες τους, τις φροντίδες και τις λύπες τους. “Γείτονές” της, εικονικώς ομιλούντες, ήταν όλοι οι κάτοικοι της αγίας Πετρούπολης.

Η μακαρία Ξένη, όταν περπατούσε στον δρόμο, από όλες τις μεριές, από όλα τα αμάξια που περνούσαν άκουγε να φωνάζουν: “Ανδρέα Φεοντόροβιτς, σταμάτα. Θέλω να σε πάρω στο αμάξι μου έστω και για λίγα βήματα”. Και όταν έμπαινε σε κάποιο αυτοκίνητο, το εισόδημα του αυτοκινήτου αυτού την ημέρα εκείνη ήταν πολύ μεγάλο. Η μακαρία Ξένη προτιμούσε να κάθεται σε αυτοκίνητα ανθρώπων που είχαν ανάγκη βοήθειας. Εάν μιλούσε με κανέναν που ήταν στενοχωρημένος, αμέσως αυτός καταπραυνόταν και του ερχόταν μια θαυματουργική βοήθεια. Όταν θώπευε ένα άρρωστο παιδάκι, αμέσως αυτό γινόταν καλά. Οι έμποροι την παρακαλούσαν να πάρη κάτι ως δώρο ή τουλάχιστον να μη στο κατάστημά τους. Ήξεραν ότι εκείνη τη μέρα οι δουλειές τους θα πήγαιναν πολύ καλά και τα κέρδη τους θα ήταν πολλά.

Η μακαρία Ξένη έλαβε από τον Θεό και το προορατικό χάρισμα. Κάποτε, το έτος 1764, ταραχτηκε πολύ και ξέσπαγε κάθε μέρα σε δάκρυα. Οι άνθρωποι την ρωτούσαν την αιτία που κλαίει και αυτή απαντούσε: “Αίμα, αίμα, αυλάκι από αίμα!”. Τότε όλοι ήταν ανήσυχoi για το τί άραγε θα συνέβαινε. Αλλά τρεις εβδομάδες αργότερα οι πολίτες της αγίας Πετρούπολης έμαθαν τί εσήμαιναν τα λόγια της. Από την ρωσική ιστορία γνωρίζουμε ότι η προσπάθεια του αξιωματικού Μίροβιτς να ελευθερώσει τον αιχμάλωτο βασιλέα Ιβάν Αντώνοβιτς, που ήταν φυλακισμένος στο φρούριο Schlusselfburg, απέτυχε και ο Ιβάν Αντώνοβιτς φονεύθηκε.

Στις 24 Δεκεμβρίου 1761, την παραμονή της Γεννήσεως του Χριστού, η μακαρία Ξένη περιερχόταν τους δρόμους της πρωτεύουσας και έλεγε στον καθένα να κάνουν τηγανίτες. Την επομένη μέρα ακούστηκε το φοβερό νέο: η αυτοκράτειρα Ελισάβετ Πέτροβα πέθανε ξαφνικά. Οι τηγανίτες θα ήταν για την αγρυπνία, που η προικισμένη με το προορατικό χάρισμα οσία Ξένη προφήτευσε. Τέτοιες περιπτώσεις που εκδηλώνονται το προορατικό χάρισμά της και περιπτώσεις βοηθειών που πρόσφερε στον λαό με το χάρισμά της αυτό, έχουμε πολλές.

Ο αγώνας των δια Χριστόν σαλών ήταν δύσκολος. Οι άγιοι μοναστικοί πατέρες και ασκητές έφυγαν από τους πειρασμούς αυτού του κόσμου στην έρημο και στα δάση και έλαβαν την αμοιβή των κόπων τους στους ουρανούς και το φωτοστέφανο της αγιότητάς τους στη γή. Όμως οι μακάριοι δια Χριστόν σαλοί δεν άφησαν τον κόσμο και με την εμφάνιση της σαλότητας έκρυβαν τους πνευματικούς αγώνες, μη θέλοντες να παρουσιάσουν τους εαυτούς τους ως δίκαιους ανθρώπους, αλλά ως τρελλούς.

Η δούλη του Θεού Ξένη είδε καθαρά την δυσκολία αυτού του αγώνα των κατά Χριστόν σαλών και για να προετοιμάσει πνευματικώς την ψυχή της, εξαφανίστηκε από την αγία Πετρούπολη για οκτώ χρόνια. Πρέπει να υποθέσουμε ότι αυτό ήταν το πρώτο στάδιο της επί σαράντα πέντε χρόνια αφιερώσεώς της. Ο πρώην Αρχιεπίσκοπος Ανδρέας είχε αξιόπιστη πληροφορία ότι η μακαρία Ξένη για την πνευματική της τελείωση εδαπάνησε αυτά τα χρόνια μεταξύ των Στάρετς προετοιμάζοντας τον εαυτό της για τον δύσκολο αγώνα των δια Χριστόν σαλών και ήταν κάτω από την πνευματική τους καθοδήγηση.

Πού ήταν οι Στάρετς; Ίσως ήταν στο Hermitage ή σ’ ένα από τα μοναστήρια που αυτόν τον καιρό είχαν Στάρετς, μαθητές του Παϊσίου Βελιτσκόφσκυ. Ύστερα από οχτώ χρόνια πάλι ξαναγύρισε στην πατρίδα της, την αγία Πετρούπολη, και δεν την ξανάφησε στα άλλα τριάντα επτά χρόνια της ζωής της σ’ αυτόν τον κόσμο.

Έρθε τέλος η στιγμή που έληξαν οι αγώνες της. Η μακαρία Ξένη εγκατέλειψε τον πρόσκαιρο κόσμο και εισήλθε στον αιώνιο. Υποθέτουν ότι αναπαύθηκε μεταξύ των ετών 1806 και 1814. Δεν υπάρχει ακριβής πληροφορία σχετικά με αυτόν τον χρόνο και είναι αδύνατο να καθορίσουμε ακριβώς την χρονολογία του θανάτου της. Γνωρίζοντας την αγάπη και τον σεβασμό με τον οποίο την περιέβαλε ο κόσμος μπορούμε να υποθέσουμε με βεβαιότητα ότι η κηδεία της είχε μεγάλη επισημότητα και ότι πολύς κόσμος θα συγκεντρώθηκε, για να της δώσει τον τελευταίο χαιρετισμό.

Αμέσως μετά την κηδεία της οι θαυμαστές άρχισαν να παίρνουν χούφτες χώμα από τον τάφο της. Ο αριθμός των προσκυνητών αύξανε κάθε μέρα. Ο σωρός του χώματος στον τάφο της συνέχεια ελαττωνόταν. Τελικά τοποθετήθηκε στον τάφο της μια

πέτρινη πλάκα, αλλά και αυτήν την έσπαζαν κομμάτια και την αφαιρούσαν. Τελικά τοποθετήθηκε πάνω στον τάφο της μια πλάκα από γρανίτη με την επιγραφή που είπαμε στην αρχή και έπειτα χτίστηκε στον τάφο της ένα εκκλησάκι με τις προσφορές των πιστών. Πολλοί πιστοί άρχισαν να γράφουν στους τοίχους του ναυδρίου διάφορα αιτήματα, ώστε αναγκάστηκαν να τον χρωματίσουν. Οι ιερείς έκαναν παννυχίδες στο ναό από νωρίς το βράδυ μέχρι αργά το πρωί.

Τα χέρια των αθεϊστών δεν σεβάστηκαν τον τόπο της αναπαύσεως της αγίας. Γι' αυτό τα παράθυρα ήταν κλειστά με σανίδες και η είσοδος ήταν κλειστή, αλλά ο δρόμος προς το νεκροταφείο Σμόλενσκ ήταν πάντοτε ανοιχτός. Νέοι και γέροι πήγαιναν στο παρεκκλήσιο, ψιθύριζαν τα αιτήματά τους για βοήθεια και έσκυβαν στο έδαφος κοντά στον τάφο.

Και η μακαρία Ξένια τους βοηθούσε όλους.

(Αναδημοσίευση από το περιοδικό “Ορθόδοξη Ζωή”, Μάρτιος 1981)

το ανακαινισμένο παρεκκλησι που είναι χτισμένο πάνω στον τάφο της Οσίας, στο κοιμητήριο του Σμολένσκ στην Αγία Πετρούπολη, όπου ακομα και στους σκληρους καιρούς του αθειστικού διωγμού εκατονταδες πιστοί έφθαναν κρυφά και άφηναν χαρτακια με τα αιτήματα τους.